

ESTETYKA DRÓG WSPOMAGAJĄCA BEZPIECZEŃSTWO RUCHU W ŚWIETLE WYNIKÓW EUROPEJSKIEGO PROJEKTU „SIZE” ORAZ DOŚWIADCZEŃ KANADYJSKICH

Lidia Żakowska, Politechnika Krakowska
Wydział Architektury A-6

WPROWADZENIE

Zagadnienia estetyki i bezpieczeństwa łączy wspólny temat „jakość życia”, który był przedmiotem skoordynowanych studiów w ośmiu krajach Europy w ostatnich latach w ramach projektu SIZE

Projekt naukowo-badawczy SIZE pt. "Jakość życia seniorów w zależności od warunków mobilności" 5go Programu Ramowego EC, zawiera się w ramach specjalnego programu badawczego Jakość życia i zarządzanie jego zasobami. Projekt SIZE realizowany był w czasie 40 miesięcy, od 2003 do 2006 roku równoległe w ośmiu krajach europejskich. Politechnika Krakowska (WA) była głównym kontraktorem projektu (CUT, nr 007). W badaniach polskich uczestniczyło również Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt był finansowany przez Komisję Wspólnoty Europejskiej i Komitet Badań Naukowych.

life quality
of senior citizens

size
in relation to
mobility conditions

**Partnerskie kraje
projektu SIZE to:
Austria, Czechy,
Hiszpania, Irlandia,
Niemcy, Polska,
Szwecja, Włochy**

(www.size-project.at)

life quality
of senior citizens

size

in relation to
mobility conditions

Wyniki badań jakości życia osób starszych w zależności od warunków mobilności ukazały **wiele problemów łączących elementy bezpieczeństwa i estetyki otoczenia transportu**, a wypracowane propozycje rozwiązań mogących poprawić warunki mobilności w większości dotyczą bezpiecznej i przyjaznej dla użytkowników infrastruktury drogowej.

ESTETYKA W WYNIKACH EUROPEJSKIEGO PROJEKTU SIZE

Walory estetyczne dróg i obiektów drogowych, a także urządzeń wspomagających mobilność, stanowią jeden z aspektów oceny jakości życia w odniesieniu do warunków mobilności. W badaniach wyróżniono następujące elementy niezbędne do rozważenia przy ocenie jakości życia w odniesieniu do warunków mobilności:

- Bezpieczeństwo obiektywne i subiektywne
- Równość
- Komfort
- Estetyka
- Koszty
- Potrzeby społeczne.

ESTETYKA W WYNIKACH EUROPEJSKIEGO PROJEKTU SIZE

Estetyka, jako jeden z czynników uznanych za istotny w kształtowaniu infrastruktury transportu a w szczególności dróg i ich wizualnego otoczenia, powinna być rozważana nie oddzielnie, ale wraz z pozostałymi elementami wymienionymi powyżej.

Estetyka rozwiązań projektowych dyskutowana jest więc w relacji do kosztów, do komfortu użytkowania, do potrzeb społecznych oraz w relacji do dostępności tych rozwiązań dla wszystkich użytkowników.

Szczególnie ważną relacją jest współzależność pomiędzy estetycznymi walorami dróg i ich elementów a szeroko rozumianym bezpieczeństwem drogowym.

ESTETYKA W WYNIKACH EUROPEJSKIEGO PROJEKTU SIZE

Estetyka rozwiązań w drogownictwie, z natury subiektywna, wspomagać ma nie tylko bezpieczeństwo obiektywne ruchu drogowego, ale także subiektywne poczucie bezpieczeństwa poszczególnych użytkowników dróg i wszystkich uczestników ruchu, a więc również pieszych, rowerzystów i wszystkich innych.

Mała architektura
wzbogacająca w ←
sposób estetyczny
ulice Ottawy

ESTETYKA I BEZPIECZEŃSTWO DRÓG W UJĘCIU INTERDYSCYPLINARNYM

- zagadnienia kształtowania estetycznych i bezpiecznych tras komunikacyjnych zaczęły być przedmiotem badań i studiów zasadniczo wraz z dynamicznym rozwojem motoryzacji, który rozpoczął się po II wojnie światowej**
- przez niemal pół wieku charakter nieskoordynowanych i rozproszonych poszukiwań**
- problemy bezpieczeństwa dróg i estetycznego kształtowania przestrzeni, a więc problemy dotyczące jakości życia, mają szansę pełniejszej integracji w procesie projektowania, w efekcie wykorzystania metod wizualizacji i sieci komputerowych**

PROJEKTOWANIE ESTETYCZNYCH DRÓG W RANDZE SZTUKI

W odróżnieniu od drogownictwa, w określeniach architektury od najdawniejszych czasów pojawiał się czynnik piękna, można się zatem zgodzić, iż architektura zawsze była traktowana jako sztuka.

Problematyka kształtowania przestrzeni fizycznej, projektowania, zaspokajania podstawowych potrzeb człowieka jest w ogólnym zarysie wspólna dla architektury i budownictwa. W takim aspekcie do rangi sztuki pretendować mogą i powinny inżynierskie dziedziny twórcze, takie jak projektowanie dróg, mostów i otoczenia ciągów komunikacyjnych.

PROJEKTOWANIE ESTETYCZNYCH DRÓG W RANDZE SZTUKI

Nieświadomość wśród projektantów faktu, iż pożądane jest w ich pracy wykorzystywanie zdolności twórczych, prowadzi do rutynowego stosowania przepisów, bez uwzględniania wartości i kosztów społecznych, w konsekwencji do powstania drogi nie związanej z jej otoczeniem.

Jeżeli natomiast proces projektowania będzie otwarty, uwzględni partycypację społeczną i pobudzi twórcze myślenie projektantów, w efekcie powstanie dobry projekt.

Istotnym elementem takiego procesu jest zidentyfikowanie możliwych rozwiązań kompleksowego, wielodyscyplinarnego projektowania.

PROJEKTOWANIE ESTETYCZNYCH DRÓG W RANDZE SZTUKI

**Szczególny charakter projektowania dróg
zawiera się w niepowtarzalności, w absolutnej
unikalności każdego projektu.**

**Niepowtarzalnym jest charakter i
zagospodarowanie terenu, zwyczaje i potrzeby
mieszkańców, wymagania użytkowników
przyszłej drogi, możliwości i ograniczenia
projektowe. Projektując dowolny odcinek
drogi, konieczne jest rozważenie tych
wszystkich unikalnych czynników i ich
optymalizacja z wymogami bezpieczeństwa i
otoczenia.**

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Zdolność do postrzegania wrażeń estetycznych umożliwia tylko określenie miary wartości estetycznej obiektu. Nie wyjaśnia nam, dlaczego pewne obiekty uważane są za piękne, a inne nie.

Przykład subiektywnego odbioru urody ogrodzeń o wątpliwych walorach, jednak promowanych na trasie Kraków-Skawina jako „estetyczne” (fot.aut.)

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Przedmioty doznań, które powodują pojawienie się w nas upodobań bezinteresownych zwykliśmy nazywać pięknymi.

Krag działania, w zakresie którego może powstać upodobanie bezinteresowne, czyli odczucie piękna, zamyka w sobie jednostkę czującą (tu: kierowcę lub użytkownika drogi) i przedmiot doznania (a więc obserwowany, postrzegany, doznawany za pomocą wrażeń obraz środowiska drogi). Żadna inna jednostka nie może należeć do tego kręgu, dlatego piękno jest subiektywne.

Obiektywne i absolutne piękno nie może istnieć, choć mogą być przedmioty doznań (tu: elementy, obiekty lub obszary postrzegane w środowisku dróg) promieniujące piękno na większą liczbę jednostek (użytkowników dróg, głównie kierowców, pasażerów czy pieszych).

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Droga krajobrazowa w
Brytyjskiej Kolumbii –
pomimo pięknego otoczenia
wrażenie zagrożenia
bliskością górskiej rzeki
ogranicza poczucie estetyki
drogi

poczucie
bezpieczeństwa
wywołane barierami
nadbrzeżnymi
wspomaga wrażenie
estetyki drogi

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Piękno trzeba odczuć. Żadne rozumowania, żadne tłumaczenia nie nakłonią kierowców do upodobania sobie czegoś, co im się nie podoba. Upodobania są automatyczne i nie mogą być nakazane z zewnątrz!

Symbol akcji
„Czyste i piękne
miasto” przy drodze
w Toronto

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Piękno rodzi się jedynie z zależności i stosunków między cechami każdej sytuacji i odnajdujemy je wyłącznie na drodze uczucia.

Zmierzenie proporcji i stosunków oraz zestawienie ich we wzory matematyczne, ze względu na nieustanną zmienność sytuacji, nie prowadzi do ustalenia recepty na piękno.

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Droga góraska w Kanadzie

– nawet najpiękniejsze krajobrazy wokół nieczytelnej drogi o zaniedbanej nawierzchni nie wywołają wrażenia estetyki

+ dobra czytelność, kompozycja i płynność trasy wraz z zadbaną nawierzchnią drogi wspomaga wrażenie estetyki

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

- Poczucie zagrożenia spadającymi głazami, zaniedbana nawierzchnia i bałagan informacyjny ograniczają wrażenia estetyki trasy stokowej

+ Uporządkowane skarpy i pobocza oraz zadbana nawierzchnia trasy stokowej wspomaga wrażenie estetyki w pięknym krajobrazie

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

Obwodnica Toronto
monotonna a estetyczna
czystością formy

Obwodnica
Vancouver
estetycznie wpisana
w bogatą zielen

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

— Ustanowienie dogmatów piękna ani dla dróg, ani dla żadnego innego obiektu jest rzeczą niemożliwą, tak jak niemożliwym jest narzucenie reguł piękna czy stworzenie obowiązkowych wartości estetycznych. Reguły i dogmaty piękna rodzą się z uczuć same i same pod wpływem uczuć zamierają.

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

— Subiektywny charakter wrażeń estetycznych nakazuje, aby badania wrażeń i preferencji estetycznych prowadzone były na bazie metod ankietowych na odpowiedniej grupie odbiorców, uwzględniając obszar kulturowy, określoną przestrzeń czasową i motywacje działań grupy. Wyniki tak prowadzonych subiektywnych badań winny być analizowane i opisywane w sposób jakościowy, a nie ilościowy.

PIĘKNO ABSOLUTNIE SUBIEKTYWNE

BEZPIECZEŃSTWO I ESTETYKA DLA JAKOŚCI ŻYCIA

Wraz z rozwojem demokracji wzrasta udział społeczeństw w decyzjach dotyczących strategicznych kierunków rozwoju, rośnie też poziom świadomości społeczności lokalnych odnośnie kształtowania ich regionu, środowiska życia. **Dojrzałe społeczności żądają zrównoważonego wzrostu, chcą wyważenia pomiędzy rozbudową systemów transportu a ochroną ich środowisk. Pragną takiego systemu dróg, który poprawi ich jakość życia poprzez poprawę bezpieczeństwa, stymulowanie rozwoju gospodarczego regionów i kreowanie bardziej przyjaznego, estetycznego otoczenia.** Zawsze wymagają udziału w podejmowaniu decyzji związanych z rozwojem infrastruktury wpływającej na środowisko.

BEZPIECZEŃSTWO I ESTETYKA DLA JAKOŚCI ŻYCIA

Nadal w stereotypach myślenia społecznego dominuje pogląd, że droga jest uciążliwym i nieestetycznym elementem środowiska. W krajach o bardziej rozwiniętej wiedzy dotyczącej architektury krajobrazu, jak USA i Kanada, trasy komunikacyjne coraz częściej są wykorzystane jako kanwa korytarzy ekologicznych, łączących miasta z otwartym krajobrazem. Tym sposobem postęp techniczny przełamuje stereotypowe poglądy na wiele składników przestrzeni kulturowej, środowiska i otoczenia dróg.

Ponieważ droga ma olbrzymią siłę wizualną nie powinna niszczyć krajobrazu ani się w nim ukrywać, powinna natomiast odzwierciedlać naturalny układ terenu.

Ponieważ droga ma olbrzymią siłę wizualną nie powinna niszczyć krajobrazu ani się w nim ukrywać, powinna natomiast odzwierciedlać jego piękno.

Dziękuję pięknie !!!!!

KONIEC

